

GEOGRAAFIA RIIGIEKSAM

1. JUUNI 2007

MEELESPEA

1.

Veenduge, et Teie eksamitöö on komplektne, koosneb 16 leheküljest, millel on 29 ülesannet. Juhul, kui Teile on sattunud praakeksamplar, pöörduge eksamikomisjoni poole.
2.

Enne vastama asumist lugege ja mõelge küsimuste tekst korralikult läbi. Oma vastused pange kirja lühidalt ja selgelt.
3.

Eksamitöö kirjutage sinise või musta tindi- või pastapliiatsiga. Hariliku pliiatsiga vastuste kirjutamine ei ole lubatud.
4.

Juhul, kui soovite teha parandusi, siis tõmmake sellele osale vastusest kriips peale, mille hindamist Te ei soovi. Paranduste tegemisel ei ole lubatud vastust üle kirjutada ega korrektorit kasutada.
5.

Mustandipaber on lisatud töö lõppu.
6.

Küsimuste juures olevad ruudud täidab hindaja.
7.

Kui riigieksami hindamiskomisjon tuvastab kõrvalise abi kasutamise või mahakirjutamise riigieksamitöö kirjutamisel, loetakse riigieksam mittesooritatuks ning riigieksami-tunnistusele märgitakse tulemuseks 0 punkti.
8.

Mõelge rahulikult, ärge kiirustage - aega on 180 minutit.

Soovime edu!
Eksamikomisjon

Lp. eksaminand
Kui olete oma töö lõpetanud, siis palume vastata järgmistele küsimustele.

1. Miks valisite geograafia riigieksami?

- a)
- b)
- c)

2. Kuidas hindate gümnaasiumis õpitud geograafiaalaseid teadmisi ja oskusi?

- väga vajalikud
- vajalikud
- pigem vajalikud
- mitte eriti vajalikud
- üldse mitte vajalikud

3. Kas eksam oli Teie arvates

- väga kerge
- kerge
- paraja raskusega
- raske
- väga raske

Täname! Eksamikomisjon

1. Paigutage Türgit, Afganistani ja Jaapanit iseloomustavad andmed tabelis õigesse kohta.

MUSTAND

Oodatav keskmine eluiga meestel/naistel: 70/75 aastat, 78/85 aastat, 43/44 aastat

Sündimus: 9‰, 17‰, 46‰

Kirjaoskus : 99%, 87%, 36%

Arengutaseme näitaja	Türgi	Afganistan	Jaapan
Oodatav keskmine eluiga			
Sündimus			
Kirjaoskus			

3 p

1

2. Globaliseerumine nii vähendab kui suurendab riikidevahelisi erinevusi. Tooge mõlema kohta selgitav näide.

Globaliseerumine vähendab riikidevahelisi erinevusi: _____

1 p

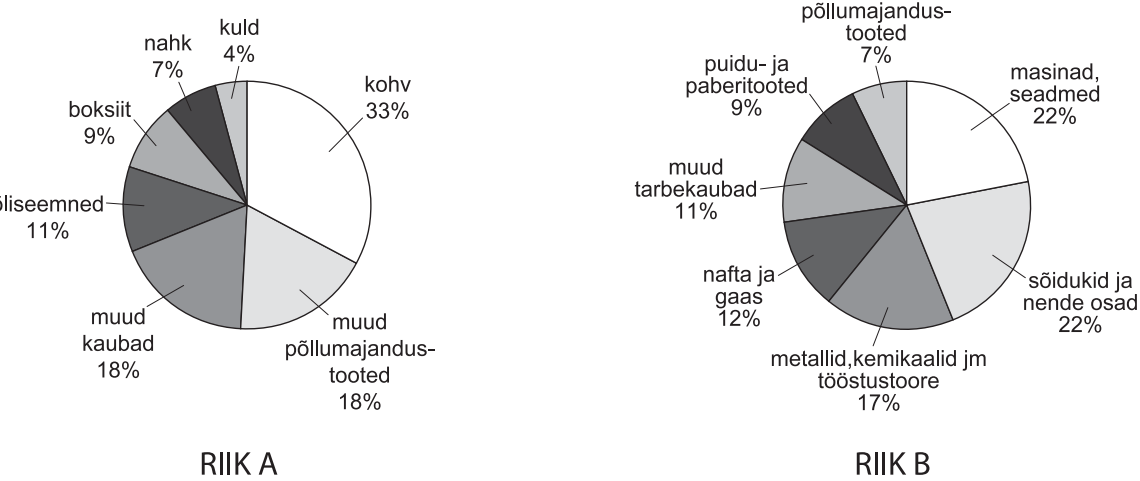
2

Globaliseerumine suurendab riikidevahelisi erinevusi: _____

1 p

3

3. Diagrammidel on kujutatud kahe riigi eksporti.

Kumma riigi tulud ekspordist on stabiilsemad? _____ 4

1 p

Põhjendage.

1) _____

2) _____

2 p

5

26. Milleks kasutatakse Richteri skaalat? Õige vastus tähistage **X**-ga.

- A

73

Mõõdetakse kaugust maavärina epitsentrist.
- B

73

Proгноositakse maavärina toimumise aega.
- C

73

Mõõdetakse maavärina tugevust.
- D

73

Mõõdetakse maavärinate sagedust.
- E

73

Mõõdetakse maavärina tekitatud purustuste ulatust.
- 1 p

27. Millisel laiuskraadil on 22. detsembril päev kõige pikem? Õige vastus tähistage **X**-ga.

23,5° N

66,5° N

0°

23,5° S

66,5° S

A

74

70° N

B

74

23° N

C

74

0°

D

74

23° S

E

74

70° S

1 p

28. Miks soojeneb ookean aeglasemalt kui maismaa? Tõesed väited tähistage **X**-ga veerus jah ja väärväited tähistage **X**-ga veerus ei.

	Jah	Ei	
A Vesi on pidevas liikumises.			75
B Aurumise tõttu vee temperatuur alaneb.			76
C Vee soojusmahtuvus on väiksem kui maismaal.			77

1 p
1 p
1 p

29. Kus paikneb 69% Maa magevee varudest? Õige vastus tähistage **X**-ga.

A

78

liustikes

B

78

jõgedes

C

78

järvedes

D

78

põhjavees

E

78

soodes

1 p

4. Täna ses Eestis on tööpuudus asendunud tööjõu puudusega. Tekkinud probleemi üks võimalikke lahendusi on sisserände soodustamine. Tooge kolm argumenti, miks ei peaks Eestisse võõrtööjõu sissetoomist soodustama.

1) _____

2) _____

3) _____

3 p6

5. Ühendage sobivad paarid, vastavalt sellele, milline usund on millises piirkonnas enamlevinud. Vastuseks kirjutage iga piirkonna juurde sobiv täht.

A) budism	_____ 7	Iraan	0,5 p
B) katoliiklus	_____ 8	Iisrael	0,5 p
C) islam	_____ 9	Taani	0,5 p
D) judaism	_____ 10	Venemaa	0,5 p
E) õigeusk	_____ 11	Tiibet	0,5 p
F) protestantism	_____ 12	Hispaania	0,5 p

6. Kui palju inimesi elab praegu Maal? Õige vastus tähistage **X**-ga.

13

3,6 miljardit

13

4,6 miljardit

13

5,6 miljardit

13

6,6 miljardit

13

7,6 miljardit

1 p

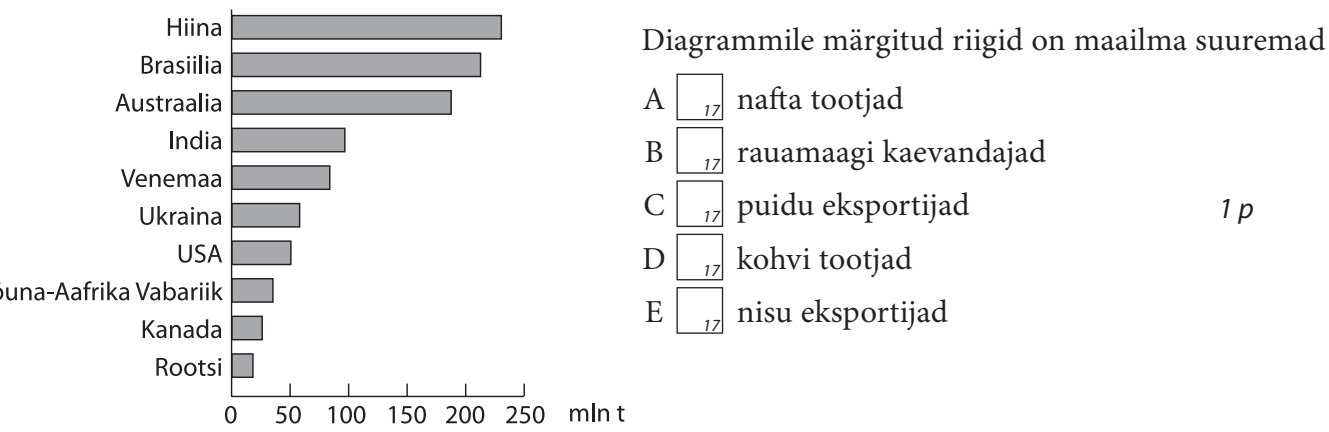
7. Otsustage, kas järgmised väited kaasaegse autotööstuse kohta on tõesed või väärad. Tõesed väited tähistage **X**-ga veerus tõene ja väärväited tähistage **X**-ga veerus väär.

	Tõene	Väär	
A Uute mudelite tootearendus kandub järjest enam arengumaadesse.			14 1 p
B Tootearendus koondub vähestesse majanduslikult kõrgelt arenenud riikidesse.			15 1 p
C Autotööstust iseloomustab rahvusvaheliste firmade liitumine.			16 1 p

14

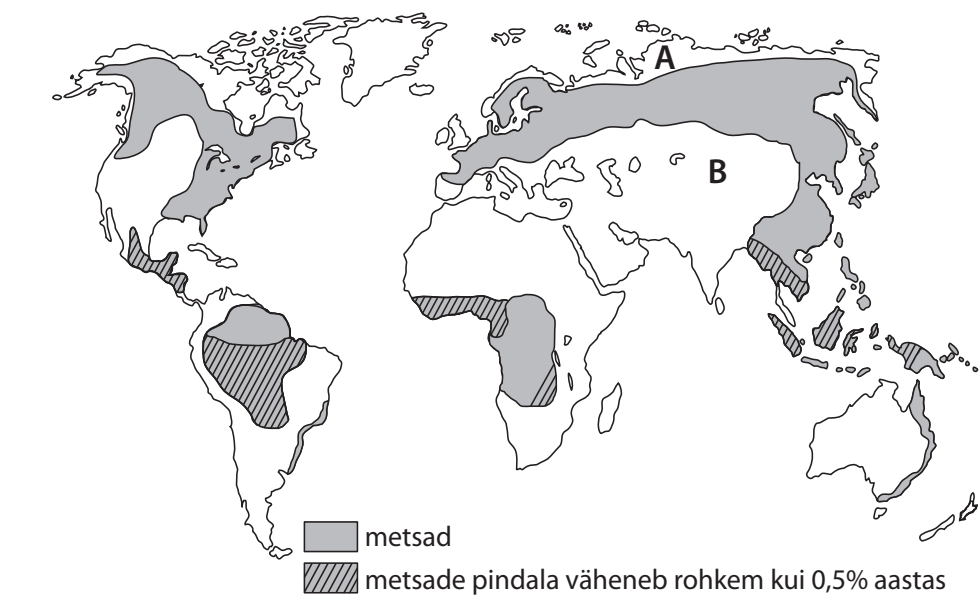
3

8. Mida on diagrammil kujutatud? Õige vastus tähistage **X**-ga.

1 p

9. Kaardil on kujutatud metsade pindala muutumist maailmas.

Nimetage kaks piirkonda, kus metsade pindala väheneb.

- 1) _____
- 2) _____

2 p

Miks nendes piirkondades raiutakse metsa nii intensiivselt?

- 1) _____
- 2) _____

2 p

Mis tüüpi metsade pindala väheneb viimasel ajal kõige rohkem? _____

1 p

Miks kaardil A ja B-ga tähistatud piirkondades ei kasva mets?

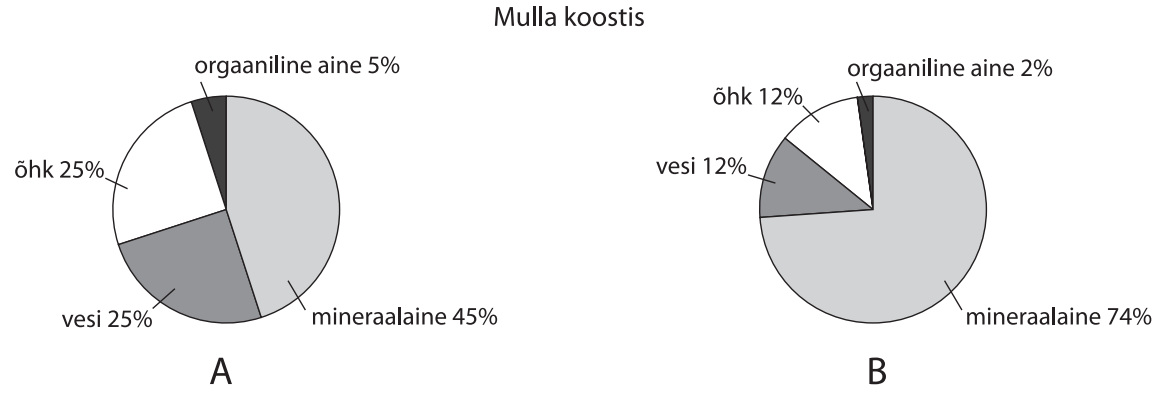
Piirkonnas A: _____

1 p

Piirkonnas B: _____

1 p

23. Kumb diagrammidest (**A** või **B**) kujutab tihenend, kumb normaalse tihedusega mulda? Põhjendage.

Tihenend mulda kujutab diagramm _____

1 p

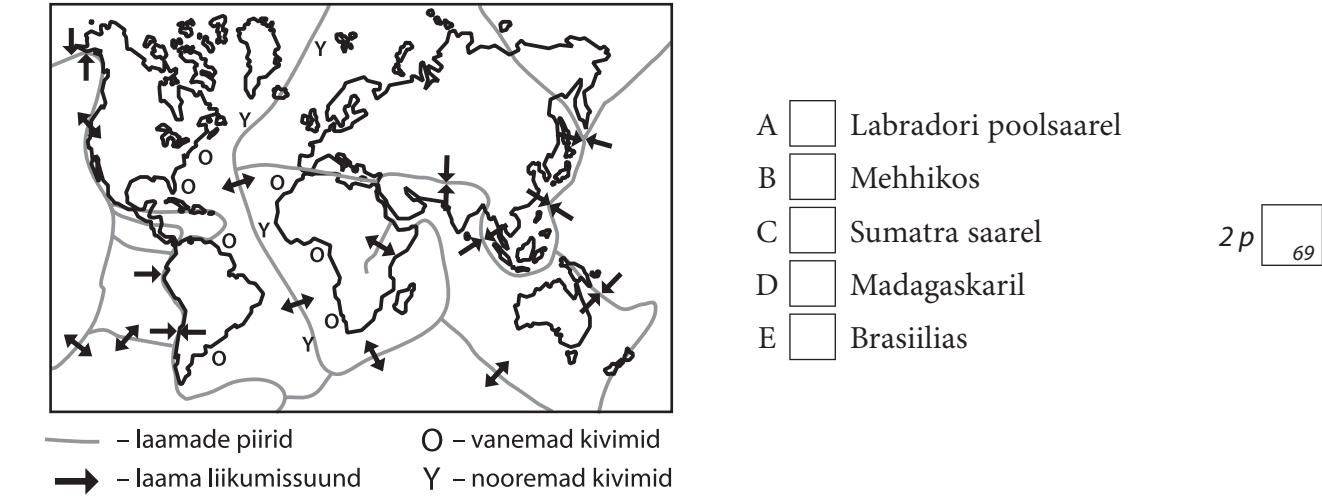
Põhjendus: _____

1 p

Mis võib põhjustada mulla tihenemist? Selgitage näite abil.

1 p

24. Joonisel on kujutatud litosfäärilaamasid. Tähistage loetelus **X**-ga kaks piirkonda, kus võib esineda aktiivset vulkaanilist tegevust.

2 p

Miks on Atlandi ookeani keskosas kivimid nooremad kui näiteks sama ookeani Aafrikapoolsel rannikualal?

1 p

25. Iseloomustage tugeva vulkaanipurske näitel Maa sfääridevahelisi seoseid.

1) Litosfääri mõju atmosfäärile: _____

1 p

2) Litosfääri mõju : _____

1 p

21. Piltidel on kujutatud 2005. a. detsembris Pärnu jõe ääres juhtunut. Kuidas nimetatakse nähtust, mis Pärnumaal aset leidis?

Piltidel kujutatud nähtust nimetatakse _____ 1 p 59

Nimetage kaks looduslikku tegurit, mis võivad pildil oleva nähtuse esile kutsuda.

1) _____ 2 p 60

2) _____

Tooge näide inimtegevusest, mis võib pildil oleva nähtuse esile kutsuda.

_____ 1 p 61

22. Viige kokku pildil kujutatud mullaprofiil loodustvööndiga. Selleks valige antud loetelust igale mullaprofiilile sobiv loodustvöönd.

Loodustvööndid:
parasvöötme rohtla
okasmets
tundra
vihmamets

1,5 p 62

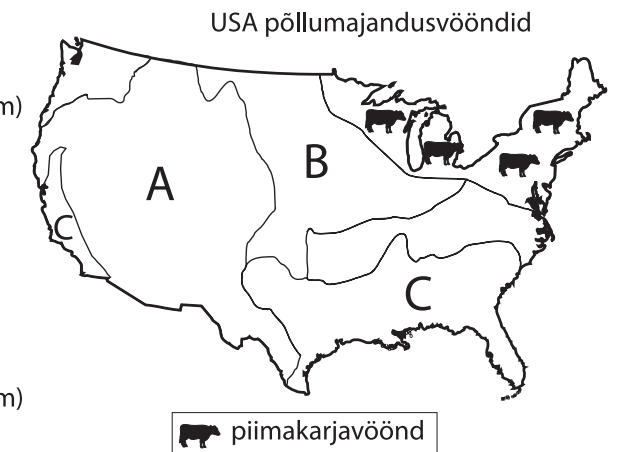
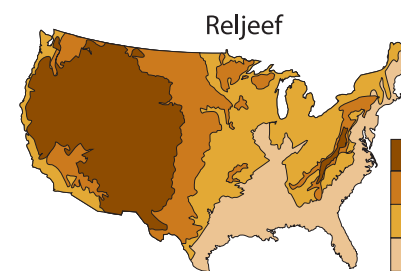
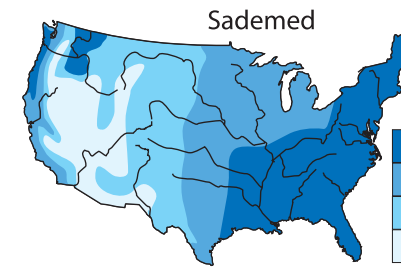
Milliseid muldi toodud väited iseloomustavad? Kirjutage iga väite juurde vastava mullaprofiili täht.

A Kamardumise tõttu on muld viljakas. _____ 1 p 63

B Muld sisaldab vähe toitaineid, sest aineriided toimivad väga kiiresti. _____ 1 p 64

C Kuuma ja niiske kliima tõttu on ülekaalus keemiline murenemine. _____ 1 p 65

10. Kaardil on A, B, ja C-ga tähistatud kolm USA põllumajandusvööndit. Milline täht tähistab nisu ja maisi vööndit, milline rantšovööndit ning milline täht istanduste vööndit?

Nisu ja maisi vööndit tähistab _____ 23 0,5 p

Istanduste vööndit tähistab _____ 24 0,5 p

Rantšovööndit tähistab _____ 25 0,5 p

Miks paiknevad rantšod just selles piirkonnas?

1) _____ 2 p 26

2) _____

Miks paikneb USA peamine piimakarjavöönd Suure Järvistu piirkonnas?

1) _____ 2 p 27

2) _____

Tähistage järgnevas loetelus X-ga kultuurtaim, mida USA istandustevööndis kasvatatakse.

- A 28 kakao
- B 28 suhkruroog
- C 28 rukis
- D 28 kohv
- E 28 kautšukipuu

1 p

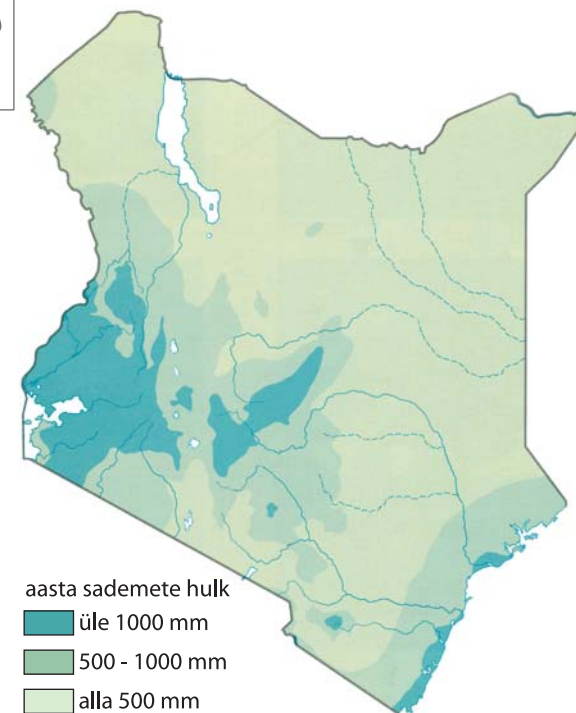
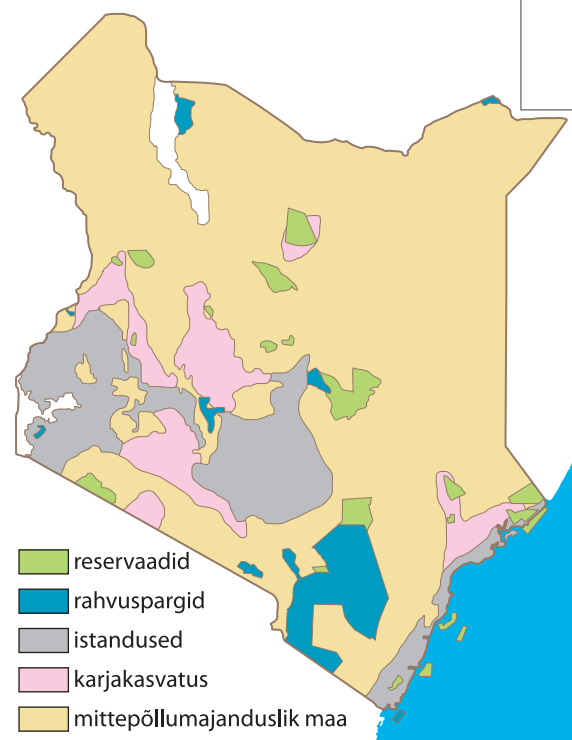
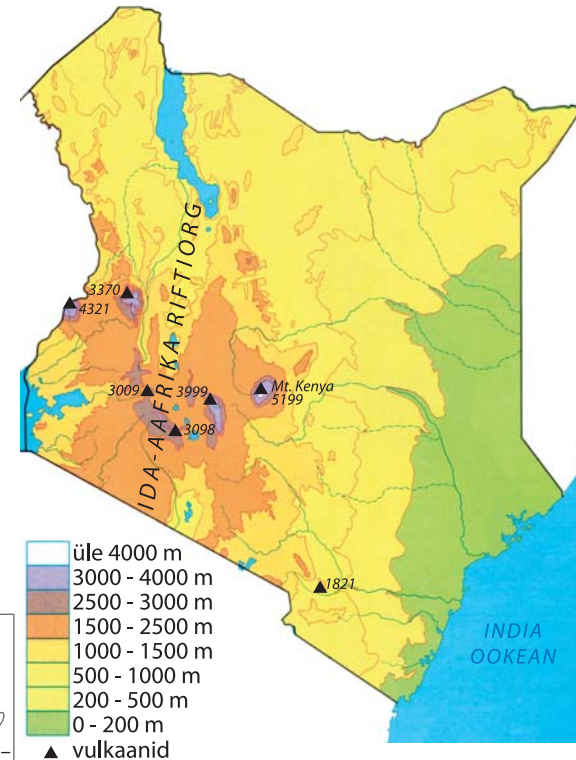
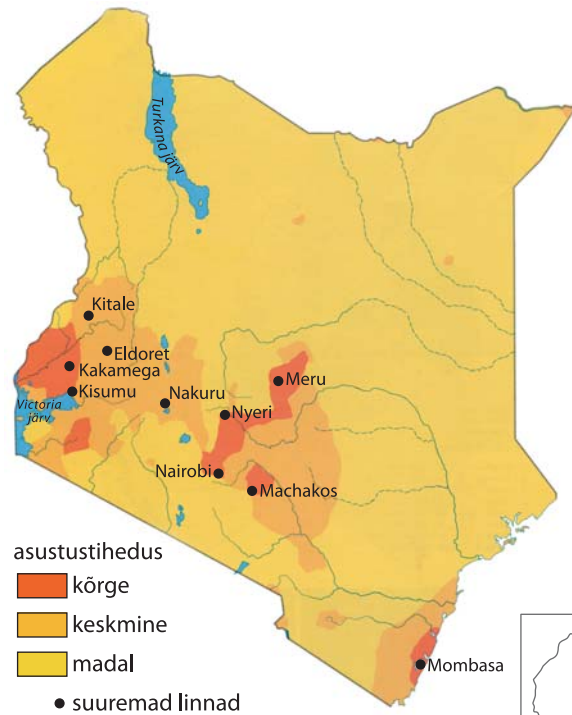
11. Kasutage juuresolevaid pilte ja kaarte järgmistele küsimustele vastamisel.

Kenya põlisrahvas - masaid

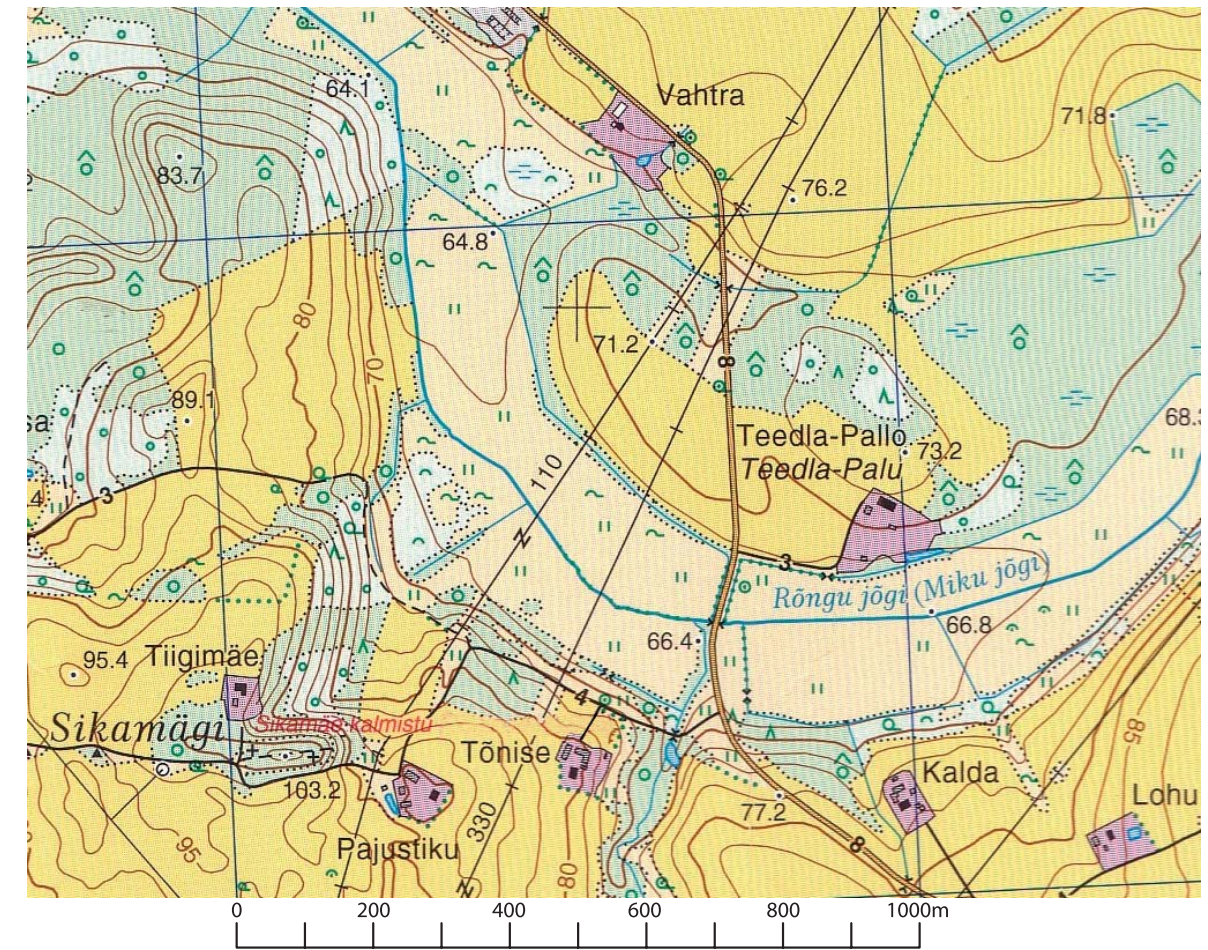
Turistid Kenyas

RIIKLIK EKSAMI- JA KVALIFIKATSIOONIKESKUS

RIIGIEKSAM GEOGRAAFIA 2007

20.

Mis suunas voolab Rõngu jõgi? Tähistage jõe voolusuund kaardil noolega.

1 p 54

Kui palju tuleb laskuda, kui minna Lohu talu juurest jõe äärde? Õige vastus tähistage X-ga.

- A 55 ligikaudu 30 m
- B 55 ligikaudu 22 m
- C 55 ligikaudu 17 m
- D 55 ligikaudu 12 m

1 p

Millisel pinnavormil asub Teedla-Palu talu? Õige vastus tähistage X-ga.

- A 56 oru põhjas
- B 56 oru veerul
- C 56 künka lael
- D 56 jõe lammil

1 p

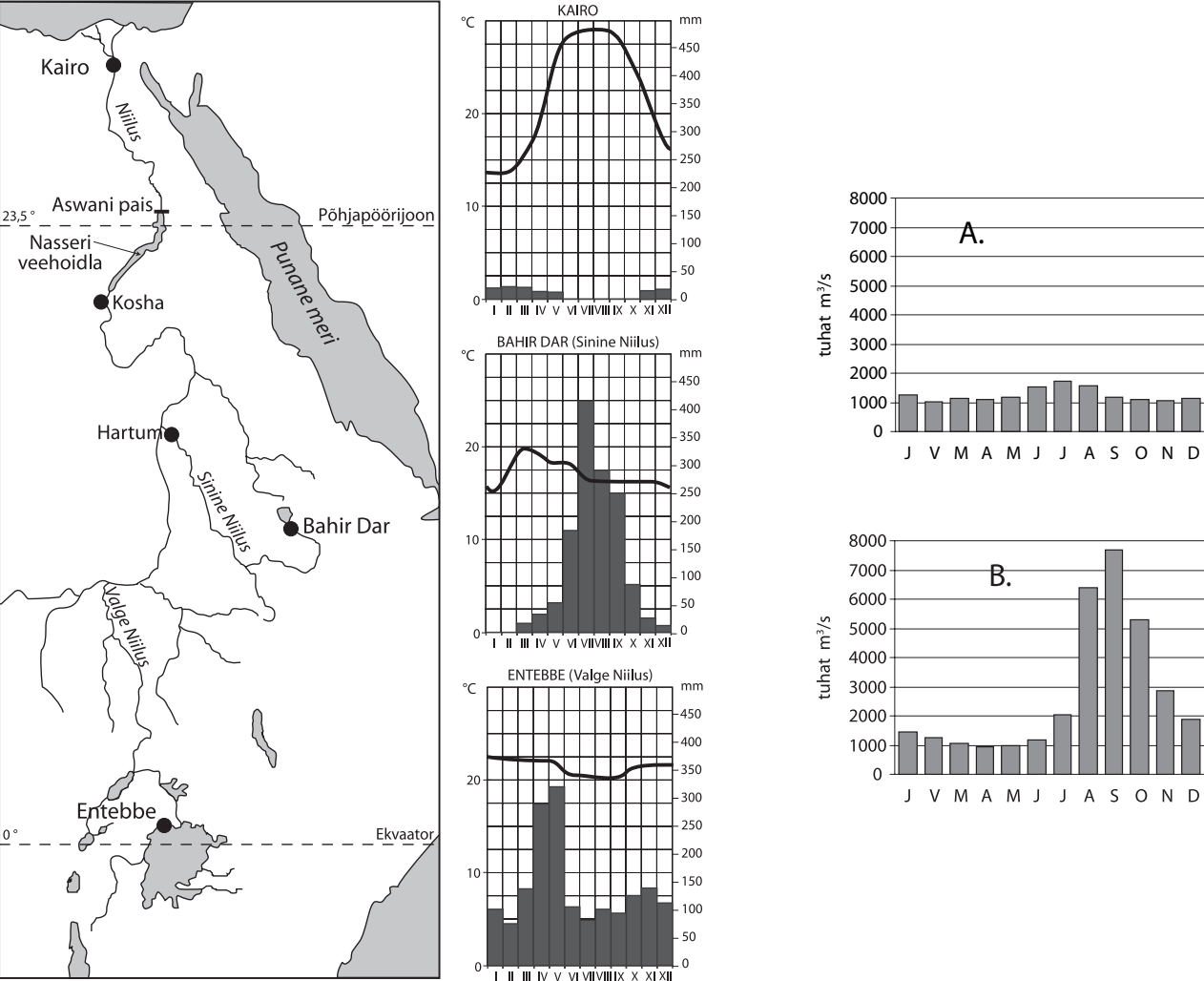
Kus asub kaardile jääva ala kõrgeim koht? Tähistage see kaardil X-ga.

1 p 57

Koostage lühike ja selge teejuhatatus autojuhile, kes peatus Vahtra talu juures ja tahab sõita Tõnise tallu. Kasutage teejuhatuses vihjeid vahemaadele, ilmakaartele, pinnavormidele.

3 p 58

19.

Miks sajab Kairos väga vähe?

1 p 49

Miks on aasta sademed Entebbes jaotunud ühtlasemalt kui Bahir Daris?

1 p 50

Graafikutel A ja B on kujutatud Niiluse vooluhulga muutumist aasta jooksul Hartumis ja Kairos. Kumb graafik kumba kohta iseloomustab? Põhjendage.

Niiluse vooluhulga muutumist Hartumis iseloomustab graafik _____, sest _____

2 p 51

Niiluse vooluhulga muutumist Kairos iseloomustab graafik _____, sest _____

2 p 52

Peale Aswani paisu rajamist on põllumehed Niiluse alamjooksul täheldanud saagikuse langust oma põldudel. Kas saagikuse langemine võib olla seotud paisu rajamisega? Põhjendage.

1 p 53

Iseloomustage ja põhjendage asustuse paiknemist Kenyas.

4 p 29

Nimetage kolm eeldust, mis soodustavad turismimajanduse arengut Kenyas.

1) _____

2) _____

3) _____

3 p 30

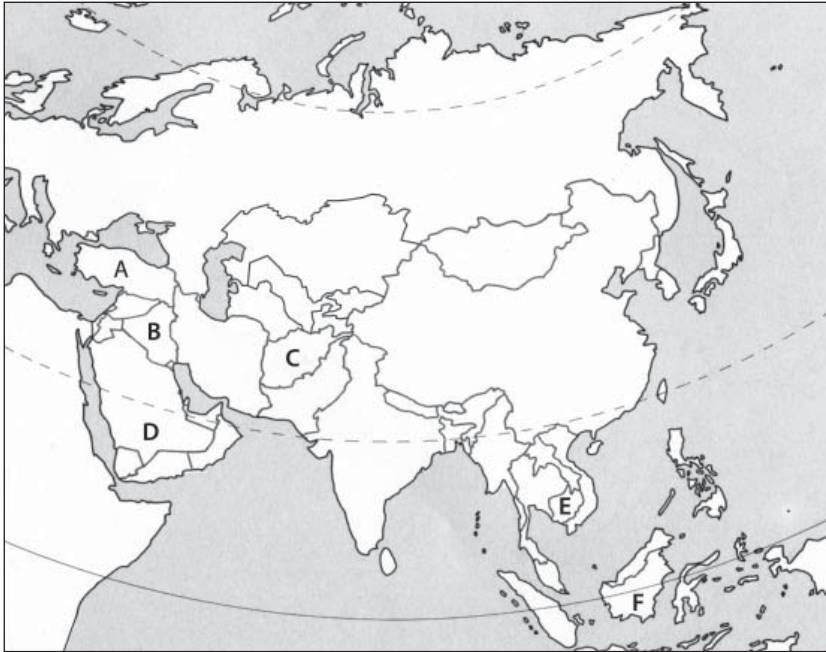
Milliseid probleeme võib turism tekitada masaidele ja Kenya loodusele? Selgitage kahe näite abil.

1) _____

2) _____

2 p 31

12. Märkige kaardil tähtedega A-F tähistatud objektide nimed vastavale joonele.

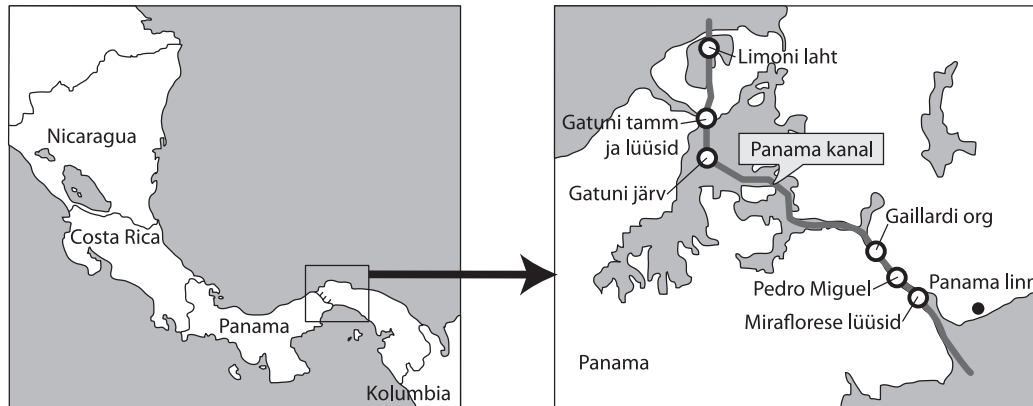

A) _____ (riik) 0,5 p 32 D) _____ (poolsaar) 0,5 p 35

B) _____ (riik) 0,5 p 33 E) _____ (poolsaar) 0,5 p 36

C) _____ (riik) 0,5 p 34 F) _____ (saar) 0,5 p 37

13. 2006. aasta oktoobris hääletasid Panama elanikud 65 miljardi kroonise projekti poolt, mis peaks 1914. aastal valminud Panama kanali läbilaskevõime kahekordistama. Juurde ehitatakse uus lüüs, millega saaksid alternatiivse transporditee kuni 12 000 konteinerit mahutavad alused. Praegu saavad kanali läbida laevad, mis mahutavad kuni 5000 konteinerit. Kuni 1990. aastani mahtusid kõik maailma meredel sõitvad konteinerlaevad Panama kanalist läbi. Tegemist on maailma kõige tihedama liiklusega veeteega, mille võimsusest on juba üle 90% käigus. See tähendab kulukaid viivitusi - kohati tuleb laevadel läbipääsu oodata mitu ööpäeva. Kanali laiendustööd peaksid algama 2008. aastal ja laiendus valmib 2014. aastaks. Töid on kavas rahastada laenudega ning kanali läbimise tasu tõstmisega. Kavatsusest rajada oma kanal, mis ühendaks Atlandi ja Vaikset ookeani, on teada andnud ka Nicaragua.

Miks on tekkinud vajadus Panama kanali laiendamiseks?

- 1) _____
- 2) _____

2 p 38

Miks Panama elanikud hääletasid kanali laiendamise projekti poolt?

- 1) _____
- 2) _____

2 p 39

Milliste riskidega on seotud kanali laiendamine?

- 1) _____
- 2) _____

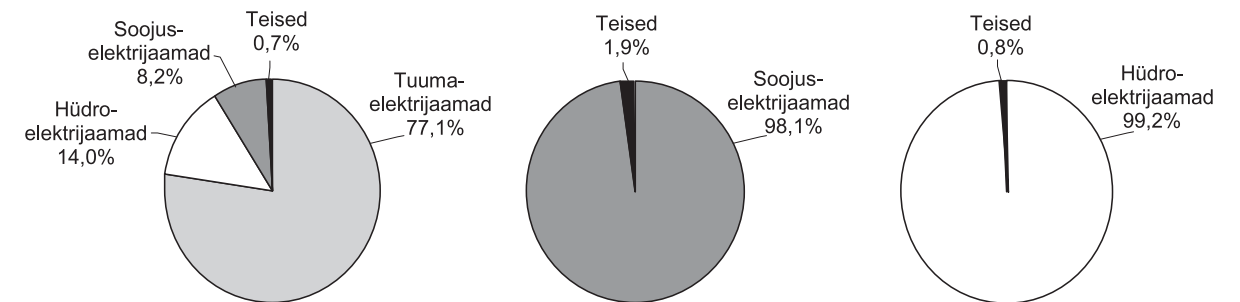
2 p 40

14. Kirjutage kaardile sobiv pealkiri, mis kajastaks võimalikult täpselt kaardil kujutatut.

1 p 41

15. Joonistel on esitatud Norra, Prantsusmaa ja Poola erinevat tüüpi elektrijaamade osatähtsus elektritootmises. Kirjutage iga diagrammi juurde vastav riik.

2 p 42

16. XX sajandi keskel kasvas oluliselt elektrienergia tarbimine, mis tingis tuumaenergia töötavate jõuamade kasutuselevõtmise. Tuumaenergiast ei ole aga saanud maailma energiaprobleemide lahendajat. Miks? Tooge välja kolm põhjust.

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

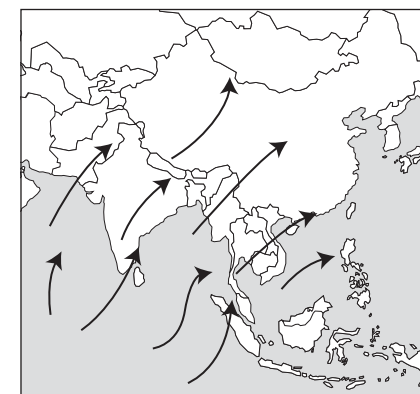
3 p 43

17. Miks töödeldakse toornafta enamasti nafta ammutamispaigast kaugel?

- a) _____
- b) _____

2 p 44

18. Kas joonisel on kujutatud suve- või talvemussooni? Põhjendage.

Joonisel on kujutatud _____

1 p 45

Põhjendus: _____

1 p 46

Millised sotsiaal- majanduslikud tagajärjed võivad Indias mussoonvihmadega kaasneda?

- 1) _____
- 2) _____

2 p 47

Tõmmake järgnevas loetelus joon alla kahele jõe, mille veeseisu mõjutavad mussoonid.

MISSISSIPPI INDUS DOONAU AMAZONAS GANGES KONGO

1 p 48